

Sygnatura akt XII C 1410/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 4 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Małecka

Protokolant: stażysta K. M.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 czerwca 2016 r. w P.

sprawy z powództwa (...) w W. Oddział (...) w P.

przeciwko (...) sp. z o.o. w L.

- o ustalenie

I. powództwo oddała;

II. kosztami procesu obciążą powoda w całości w zakresie dotychczas poniesionym.

/-/ SSO Małgorzata Małecka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 czerwca 2015 r. skierowanym przeciwko pozwanemu (...) **Sp. z o.o. z siedzibą w L.** powód (...) **Oddział (...) w P.** wniósł o ustalenie, że pozwany nie dopełnił określonego w § 6 pkt 2 zawartej między stronami w dniu 21 września 2009 r. umowy o nr (...) zobowiązania do niezmnieszenia w czasie obowiązywania umowy średniego kwartalnego stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych o więcej niż 10% w stosunku do średniego kwartalnego stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych określonego w pkt 11. komparycji ww. umowy oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, włącznie według spisu kosztów jeśli zostanie złożony w toku sprawy.

W uzasadnieniu powód wskazał, że pismem z dnia 8 października 2014 r. wezwał pozwanego do zwrotu pełnej kwoty 80.000 zł refundacji wraz z odsetkami w wysokości 45.322 zł w następstwie niewykonania przez pozwanego zobowiązania do niezmnieszenia stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych w trakcie obowiązywania umowy z dnia 21 września 2009 r. o refundację dodatkowych kosztów wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Na skutek wniosku pozwanego z dnia 1 grudnia 2014 r. o umorzenie spornej kwoty wraz z odsetkami, decyzją z dnia 30 stycznia 2015 r. Prezes Zarządu (...) odmówił umorzenia spornych należności pieniężnych. Rozstrzygnięcie to zostało jednak zaskarżone przez pozwanego, w efekcie czego Minister Pracy i Polityki Społecznej wydał decyzję z dnia 17 kwietnia 2015 r., którą uchylił zaskarżoną decyzję w całości i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania powodowi jako organowi I instancji.

Nadto powód omówił stan faktyczny, jaki legł u stóp sporu stron o to czy zaistniałe spadki zatrudnienia stanowią naruszenie zobowiązania z § 6 pkt 2 Umowy, w tym m.in. wskazał na zawarcie przez strony umowy z dnia 21 września 2009 r. o refundację dodatkowych kosztów wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych, dokonanie w dniu 28 grudnia 2009 r. przelewu na rzecz sprzedawcy samochodu kwoty 80.000 zł zgodnie z dyspozycją pozwanego. Powód podniósł, że pozwany nie dopełnił jednak zobowiązania określonego w § 6 pkt 2 w zw. z pkt 11 komparycji umowy do niezmnieszenia średniego kwartalnego stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych poniżej określonych w tych postanowieniach limitów. Jednocześnie powód podkreślił, że jakkolwiek w komparycji pkt 11. umowy wkraśl

się błąd i zamiast określenia stanu zatrudnienia w etatach podano go w osobach, to jednak analiza składanych w tym czasie przez pozwanego wniosków o wypłatę miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych pozwoliła na ustalenie, że za kwartał poprzedzający podpisanie umowy stan zatrudnienia niepełnosprawnych u pozwanego w etatach wynosił 69,504, ale już za II kwartał 2011 r. spadł o ponad 10% do poziomu 54,917. W tej sytuacji między stronami powstał spór, w którym pozwany wyraził pogląd, że umowa z dnia 21 września 2009 r. winna obowiązywać w czasie jaki jest niezbędny do dokonania stosownego zakupu, a w konsekwencji przestała obowiązywać od dnia 31 grudnia 2009 r., a więc jakkolwiek spadek zatrudnienia po 2009 r. nie może być oceniony jako naruszenie § 6 pkt 2 w zw. z pkt 11 komparacji umowy. Zdaniem powoda, interpretacja przedstawiona przez pozwanego nie daje się pogodzić ani z treścią całego tekstu umowy, ani z logiką zawartych w niej zapisów § 6 pkt 5 i 6, ani tym bardziej z wykładnią zapisu § 6 pkt 9 tir. 2. Nadto w ocenie powoda stanowiska pozwanego nie da się również pogodzić z okolicznością, że będący profesjonalistą pozwany miał świadomość obowiązywania umowy po 2009 r., czemu dał wyraz nie tylko poprzez niedomaganie się po 2009 r. zwrotu weksła, ale także w treści pisma z dnia 25 lutego 2010 r., którym zrealizował ustalenia negocjacji co do zabezpieczenia umowy w postaci dokonania na powoda cesji praw z polisy (k. 1-5 akt).

W odpowiedzi na pozew z dnia 7 grudnia 2015 r. pozwany (...) **Sp. z o.o. z siedzibą w L.** wniósł o ustalenie zgodnie z art. 189 k.p.c., że strony wywiązały się z postanowień umowy z dnia 21 września 2009 r. nr (...), a na pozwanym ciąży jedynie zobowiązanie przechowywania dokumentów związanych z uzyskaną pomocą publiczną na podstawie ww. umowy przez okres 10 lat. W związku z powyższym w ocenie pozwanego powód nie ma prawa żądania zwrotu uzyskanej pomocy, którą pozwany przeznaczył na cel określony w przedmiotowej umowie.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany podniósł m.in., że okoliczność, iż strony zgodnie uznały, że wywiązały się z postanowień umowy potwierdza fakt niepodważania przez powoda prawidłowości wywiązywania się przez pozwanego z jej postanowień do dnia 19 września 2014 r. oraz niezwracanie się przez powoda z wnioskiem o informację o stanie zatrudnienia, do 2013 r. Pozwany zwrócił również uwagę, że w marcu 2013 r. powód zażądał podpisania aneksu do przedmiotowej umowy, a w kolejnym piśmie z dnia 29 kwietnia 2014 r. stwierdził, iż sporna umowa została zawarta na okres 10 lat, a proponowany przez powoda aneks skraca jej czas trwania do 5 lat, tj. do czasu, w jakim amortyzacji ulega środek trwały (samochód) zakupiony ze środków powoda. W dalszej kolejności pozwany wskazał, że powód był w pełni świadomy spadku zatrudnienia u pozwanego, bowiem od 1 stycznia 2004 r. do dnia wniesienia odpowiedzi na pozew pozwany co miesiąc składa u powoda wnioski o wypłatę dofinansowania do wynagrodzenia niepełnosprawnych pracowników, z których wynika stan zatrudnienia u pozwanego, a nadto od stycznia 2011 r. pozwany realizuje obowiązek ustawowy i składa powodowi miesięczne informacje o stanie zatrudnienia. W ocenie pozwanego, przyjmując, że umowa wciąż obowiązywała oraz zakładając, iż pozwany nie wywiązywał się z jej postanowień, powód nie powinien wzywać pozwanego do jej aneksowania, lecz do zwrotu refundacji, o którym mowa w § 6 ust. 2 natychmiast po powzięciu informacji o spadku zatrudnienia. Natomiast powód pismem z dnia 29 kwietnia 2013 r. zażądał aneksowania przedmiotowej umowy tak, by określić okres jej obowiązywania na 5 lat, tj. od dnia 21 września 2009 r. do dnia 22 września 2014 r., a więc nieistotny był dla powoda stan zatrudnienia u pozwanego w okresie od 1 stycznia 2010 r. do kwietnia 2013 r., czyli przez ponad 3 lata. Jednocześnie pozwany zwrócił uwagę na fakt, że powód nawet w pozwie nie wskazał na jaki okres jego zdaniem sporna umowa została zawarta, tj. do kiedy w związku z tym zdaniem powoda, pozwany winien utrzymywać określony stan zatrudnienia. Odnosząc się do zarzutu powoda, iż fikcją jest jakoby wolą stron było zawarcie umowy na okres jedynie do końca 2009 r., pozwany podniósł, że wolą spółki było otrzymanie od powoda dofinansowania na zakup samochodu służącego do przewozu niepełnosprawnych pracowników w okresie przez jaki samochód ten będzie nadawał się do wykorzystywania na ten cel, nie zaś sparaliżowanie funkcjonowania firmy na okres 10 lat czy też bliżej nieokreślony czas bez warunków wypowiedzenia takowej umowy. Dodatkowo pozwany podkreślił, że jako pracodawca, zawierając umowę z organem administracji państwowej, jakim niewątpliwie jest powód, pozwany winien mieć poczucie bezpieczeństwa wynikające z zaufania obywatela do instytucji państwowej. W konsekwencji taki pracodawca nie powinien być stawiany w sytuacji, w której musi podejrzewać, że gdy powodowi zacznie brakować środków w budżecie, ten ucieknie się po latach do wybiegów prawnych mających na celu wyegzekwowanie wcześniej udzielonej pomocy. Nadto pozwany wyjaśnił, że przekazał powodowi informację o stanie zatrudnienia w swojej spółce wraz z wnioskiem o dofinansowanie kosztów

zakupu samochodu za kwartał poprzedni, natomiast w spornej umowie zobowiązał się do niezmnieszenia tego stanu w kwartale, w którym realizowana była ta umowa (k. 67-74).

Na rozprawie w dniu 21 grudnia 2015 r. pełnomocnik pozwanego oświadczył, iż podtrzymuje stanowisko wyrażone w odpowiedzi na pozew z tym, że nie uznaje roszczenia zgłoszonego w pozwie oraz wnosi o oddalenie powództwa, a nadto podał, iż w ocenie pozwanego przedmiotowa umowa łączyła strony do dnia 31 grudnia 2009 r. (k. 81).

Na rozprawie w dniu 20 czerwca 2016 r. strony zgodnie oświadczyły, że nie doszło między nimi do podpisania aneksu do umowy ustalającego czas obowiązywania umowy na 5 lat, a nadto okolicznością bezsporną jest, iż stan zatrudnienia za drugi kwartał 2011 r. spadł o ponad 10% do poziomu 54,917 w porównaniu do stanu za dzień zawarcia umowy (k. 124).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Pozwany (...) **Sp. z o.o. z siedzibą w L.**, prowadzący działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu (...) pod nr (...), złożył w dniu 11 września 2009 r. powodowi – (...) **Oddziałowi (...) w P.** wniosek opatrzony datą 10 września 2009 r. o refundację dodatkowych kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zakładzie pracy chronionej o wskaźniku zatrudnienia osób niepełnosprawnych co najmniej 50%. Do wniosku pozwany dołączył zestawienie stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zakładzie pracy pozwanego w etatach za poprzedni kwartał (czerwiec-sierpień 2009 r.)

W konsekwencji powyższego w dniu 21 września 2009 r. między wnioskodawcą (pozwany) a powodem została zawarta umowa nr (...) o refundację dodatkowych kosztów wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z § 1 ust. 1 i 2 umowy powód zobowiązał się wypłacić pozwanemu jako pracodawcy środki w kwocie 87.020 zł ustalonej w wyniku negocjacji przeprowadzonych w dniu 21 września 2009 r. w celu refundacji dodatkowych kosztów, jakie wynikają bezpośrednio z zatrudnienia osób niepełnosprawnych, a których poniesienie przewiduje pracodawca w terminie do dnia 31 grudnia 2009 r., na warunkach określonych w umowie. Strony uzgodniły, że refundacji będą podlegały koszty transportowe w kwocie nie wyższej niż 87.020 zł. Zgodnie z § 6 pkt 2 w zw. z pkt 11 komparycji umowy, pozwany jako pracodawca zobowiązał się do niezmnieszenia w czasie obowiązywania umowy średniego kwartalnego stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych o więcej niż 10% w stosunku do średniego kwartalnego stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych określonego w umowie w 11 oświadczeniu pracodawcy z zastrzeżeniem, że wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych w każdym miesiącu nie może być niższy niż 50%. Nadto pozwany jako pracodawca zobowiązał się do umożliwienia powodowi (Funduszowi), na jego wezwanie, zweryfikowania prawidłowości realizacji warunków umowy przez pracodawcę, w czasie obowiązywania umowy (§ 6 pkt 6). W myśl § 7 przedmiotowej umowy w przypadku niewykonania przez pozwanego jako pracodawcę zobowiązań określonych w umowie lub podania przez niego danych we wniosku niezgodnych z rzeczywistym stanem przekazana mu przez powoda refundacja podlega zwrotowi wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia jej przekazania.

W pkt 11 komparycji umowy pozwany oświadczył, że w prowadzonym przez niego zakładzie pracy chronionej stan zatrudnienia w etatach wynosi: 140,16 ogółem, 106,33 osób niepełnosprawnych, 1,57 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 33,00 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i 71,67 osób z lekkim stopniem niepełnosprawności.

Bezsporne, a nadto dowód: odpis pełny z rejestru przedsiębiorców pozwanego (k. 97 akt), wniosek pozwanego z dnia 10 września 2009 r. (k. 11-16), zestawienie stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych u pozwanego w okresie czerwiec-sierpień 2009 r. (k. 27-28), umowa Nr (...)/D z dnia 21 września 2009 r. (k. 108-113 akt)

Pismem datowanym na dzień 18 grudnia 2009 r., dostarczonym powodowi w dniu 21 grudnia 2009 r., pozwany wystąpił o wypłatę pierwszej transzy refundacji dodatkowych kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych zgodnie z przedmiotową umową, zwracając się z prośbą o przekazanie przyznanej kwoty refundacji w wysokości 80.000

zł w terminie do 22 grudnia 2009 r. bezpośrednio na konto (...) za zakupiony samochód do przewozu osób niepełnosprawnych.

W dniu 28 grudnia 2009 r. powód dokonał przelewu kwoty 80.000 zł na rzecz (...) S.A. w P.- zgodnie z wnioskiem pozwanego.

Pismem z dnia 16 lutego 2010 r. powód zwrócił się do pozwanego o nadesłanie kserokopii dowodu rejestracyjnego oraz polisy AC i OC (z cesją na powoda) samochodu zakupionego w ramach refundacji udzielonej na podstawie umowy z dnia 21 września 2009 r.

W odpowiedzi na powyższe w piśmie datowanym na dzień 25 lutego 2010 r., złożonym u powoda w tym samym dniu, pozwany poinformował powoda, iż ksero dowodu rejestracyjnego zakupionego pojazdu dostarczono w dniu 23 lutego 2010 r. wraz z wystąpieniem o wypłatę II transzy do umowy nr (...), załączając do pisma kserokopie polisy AC i OC z cesją na powoda.

Bezsporne, a nadto d o wód: pismo pozwanego z dnia 18 grudnia 2009 r.- wniosek o wypłatę kwoty refundacji (k. 22), potwierdzenie przelewu kwoty 80.000 zł na rzecz (...) S.A. w P. (k. 23), pismo powoda z dnia 16 lutego 2010 r. (k. 24), odpowiedź pozwanego z dnia 25 lutego 2010 r. (k. 25), polisa nr (...) z dnia 30 grudnia 2009 r. dotycząca ubezpieczenia OC i AC pojazdu marki F. (...) o nr rej (...) ze wskazaniem na powoda jako posiadacza cesji polisy (k. 26)

Co najmniej od chwili zawarcia umowy pozwany składał u powoda wnioski o wypłatę miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych. W rubryce D.4 takiego wniosku pozwany miał obowiązek zawrzeć informacje o „stanach zatrudnienia”, wskazując stan zatrudnienia w okresie sprawozdawczym (ogółem oraz osób niepełnosprawnych), średni stan zatrudnienia za 12 miesięcy poprzedzających okres sprawozdawczy (ogółem oraz osób niepełnosprawnych) jak również przyrost netto zatrudnienia ogółem i zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Pomimo otrzymywania comiesięcznych sprawozdań o stanie zatrudnienia w zakładzie pracy pozwanego (zawartych w rubryce D.4 wniosków o wypłatę miesięcznego dofinansowania), powód w okresie od dnia 21 września 2009 r. do dnia 29 kwietnia 2013 r. w żaden sposób nie podważał prawidłowości wywiązywania się przez pozwanego z postanowień przedmiotowej umowy oraz nie zwracał się do pozwanego o podanie informacji o stanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Dopiero pismem z dnia 29 kwietnia 2013 r. adresowanym do pozwanego powód wyjaśnił, że w 2009 r. pozwany zawarł z powodem umowę obejmującą refundację kosztów inwestycyjnych (zakup samochodu) oraz że umowy zawarte w 2009 i 2010 r. miały okres obowiązywania 10 lat. W dalszej kolejności powód, powołując się na § 6 pkt 2 przedmiotowej umowy, podniósł, że stan zatrudnienia w firmie pozwanego spadł powyżej 10% i tym samym pozwany nie dopełnił zobowiązań umownych, co winno skutkować zwrotem otrzymanej refundacji. Nadto w związku z tym, że umowy zawarte w 2012 r. są korzystniejsze dla pracodawców dzięki istotnemu skróceniu okresu ich obowiązywania, powód zaproponował pozwanemu aneksowanie umowy z 2009 r., wprowadzając termin jej obowiązywania na takich samych zasadach jakie wprowadzono od 2012 r., tj. do czasu amortyzacji środka trwałego, jednak nie dłużej niż 5 lat. Dodatkowo powód wskazał, że warunkiem zawarcia aneksu jest dopełnienie zobowiązań w przeciągu kwartału, tj. osiągnięcie stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych do poziomu z ww. umowy do dnia 31 lipca 2013 r. z tym, że w przypadku niezaakceptowania powyższej propozycji powód zażąda zwrotu refundacji zgodnie z § 7 umowy wraz z odsetkami od zaległości podatkowych liczonymi od dnia przekazania refundacji.

Ostatecznie nie doszło do aneksowania przedmiotowej umowy, a powód przez okres prawie 1,5 roku nie zażądał od pozwanego zwrotu kosztów refundacji.

Natomiast pismem datowanym na dzień 19 września 2014 r. powód zwrócił się do pozwanego z prośbą o przedstawienie stanów zatrudnienia za II kwartał 2014 r. według przesłanego wzoru, przypominając pozwanemu do czego ten zobowiązał się w § 6 pkt 2 umowy z dnia 21 września 2009 r. oraz wskazując na § 7 określający konsekwencje niewykonania przez powoda określonych obowiązków.

W odpowiedzi na powyższe pozwany poinformował, że zgodnie z pismem powoda z dnia 29 marca 2010 r. przedmiotowa umowa przestała obowiązywać od dnia 31 grudnia 2009 r, a obecnie jedynym obowiązkiem ciężącym na pozwanym wynikającym z § 6 ust. 11 przedmiotowej umowy jest przechowywanie dokumentacji związanej z tą umową przez okres 10 lat.

Dowód: wnioski o wypłatę miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych wypełnione w dniach: 8 lipca 2009 r. (k. 29), 5 sierpnia 2009 r. (k. 30), 3 września 2009 r. (k. 31), 11 maja 2011 r. (k. 32), 10 czerwca 2011 r. (k. 33), 6 lipca 2011 r. (k. 34); pismo powoda z dnia 29 kwietnia 2013 r. (k. 75-76), pismo powoda z dnia 19 września 2014 r. (k.35), odpowiedź pozwanego z dnia 26 września 2014 r. (k. 36)

Pismem z dnia 8 października 2014 r. adresowanym do pozwanego, zawierającym szeroką analizę i interpretację zapisów przedmiotowej umowy, powód wskazał, iż treść § 6 pkt 9 tir. 1 wymusza na nim konieczność podjęcia decyzji o zwrocie refundacji. Jednocześnie powód poinformował pozwanego, że stosowne rozstrzygnięcie w tym zakresie zostało podjęte przez Pełnomocników Zarządu powoda i potwierdzone protokołem nr (...) r. z dnia 8 października 2014 r. Nadto powód uznał, że zgodnie z § 7 przedmiotowej umowy pozwany jest zobowiązany do zwrotu pełnej kwoty refundacji w wysokości 80.000 zł wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, wynoszącej na dzień sporządzenia pisma 45.322 zł i wezwał pozwanego do dokonania zwrotu żądanej kwoty na podany rachunek bankowy w terminie 3 miesięcy od daty otrzymania wezwania.

Pozwany, nie zgadzając się ze stanowiskiem powoda wyrażonym w ww. wezwaniu, pismem z dnia 1 grudnia 2014 r. wystąpił do Prezesa Zarządu powoda o umorzenie spornej kwoty w wysokości 80.000 zł wraz z odsetkami, których domaga się od niego Dyrektor Oddziału (...) powoda. Uzasadniając swój wniosek pozwany wyjaśnił, że z treści zawartej umowy nie wynikało wprost na jaki okres została zawarta, a więc należało przypuszczać, że umowa powinna obowiązywać w czasie jaki jest niezbędny do dokonania stosownego zakupu, a zakupiony ze środków publicznych samochód powinien do końca jego eksploatacji służyć do przewozu osób niepełnosprawnych

Konsekwencją złożenia przez pozwanego ww. wniosku było wszczęcie w dniu 30 grudnia 2014 r. postępowania administracyjnego w sprawie (...), zakończonego wydaniem przez Prezesa Zarządu (...)decyzji z dnia 30 stycznia 2015 r. o odmowie umorzenia spornych należności pieniężnych.

Dowód: wezwanie do zwrotu otrzymanej kwoty refundacji wraz z odsetkami z dnia 8 października 2014 r. (k. 37-39), wniosek pozwanego z dnia 1 grudnia 2014 r. o umorzenie żądanej przez powoda kwoty skierowany do Prezesa Zarządu powoda (k. 40-42), zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie (...) (k. 44-45), decyzja Prezesa Zarządu powoda z dnia 30 stycznia 2015 r. o odmowie umorzenia należności pieniężnych (...) w sprawie (...) (k. 46-50)

Odwołaniem z dnia 11 lutego 2015 r., wniesionym za pośrednictwem Prezesa Zarządu (...) w dniu 12 lutego 2015 r., pozwany zaskarżył wydaną decyzję w całości, wnosząc o jej uchylenie i rozstrzygnięcie w sprawie.

Rozpatrujący odwołanie pozwanego Minister Pracy i Polityki Społecznej w dniu 17 kwietnia 2015 r. wydał decyzję, którą uchylił zaskarżoną decyzję z dnia 30 stycznia 2015 r. w całości i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania przed organem I instancji.

W uzasadnieniu decyzji organ II instancji stwierdził, że w przedmiotowej sprawie pojawił się spór o charakterze cywilnoprawnym co do tego, czy strona wywiązała się z zobowiązania wynikającego z umowy z dnia 21 września 2009 r., tj. czy w czasie obowiązywania umowy nie zmniejszała średniego kwartalnego stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych o więcej niż 10% w stosunku do średniego kwartalnego stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych określonego w umowie. Zatem w ocenie organu odwoławczego spór winien zostać rozstrzygnięty przez sąd powszechny właściwy dla siedziby Oddziału powoda przed wydaniem decyzji w przedmiocie rozpatrzenia wniosku strony o umorzenie należności wynikającej z umowy z dnia 21 września 2009 r. nr (...), gdyż istotnym jest wprawdzie ustalenie bezsporności należności, by móc rozpatrzyć wniosek strony na podstawie art. 49f ustawy

o rehabilitacji. Organ odwoławczy podkreślił również, że organy administracji publicznej nie mogą wchodzić w kompetencje sądów powszechnych w tym zakresie, skoro z treści samej umowy cywilnoprawnej wprost wynika właściwość sądów do rozstrzygnięcia sporów wynikłych z tej umowy.

Dowód: odwołanie pozwanego z dnia 11 lutego 2015 r. od decyzji Prezesa Zarządu (...) z dnia 30 stycznia 2015 r. (k. 51-56), decyzja Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 kwietnia 2015 r. o uchyleniu zaskarżonej decyzji i przekazaniu sprawy do ponownego rozpatrzenia przed organem pierwszej instancji (k. 57-59)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dowodów z dokumentów zebranych w aktach niniejszej sprawy, m.in. w zakresie wynikającym z treści art. 245 k.p.c. Powołany przepis wskazuje, iż dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Z kolei zgodnie z art. 244 k.p.c. dokumenty urzędowe stanowiły dowód tego, co zostało w nich zaświadczone przez kompetentne organy. Strony nie kwestionowały autentyczności zaoferowanych dokumentów i Sąd również nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu.

Choć pierwotnie powód w liście dowodów na okoliczności wskazane w pozwie wymieniał dowód z przesłuchania stron, z ograniczeniem do przesłuchania strony pozwanej, to na rozprawie w dniu 20 czerwca 2016 r. pełnomocnik powoda oświadczył, że nie widzi potrzeby słuchania strony pozwanej albowiem okoliczności, które miałyby zostać tym dowodem potwierdzone pozostają między stronami bezsporne (vide: k. 124). Natomiast w ocenie Sądu dla ustalenia zasadności złożonego pozwu wystarczającym było oparcie się na dowodach wyżej powołanych. Podkreślenia wymaga przy tym fakt, że żadna ze stron postępowania przed zamknięciem rozprawy, nie zgłosiła nowych wniosków dowodowych. Nadto ani powód, ani pozwany nie zażądali uzupełnienia przeprowadzonego postępowania dowodowego, zaś dla Sądu zgromadzony materiał dowodowy był w pełni wystarczający do wydania orzeczenia w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycją art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 kwietnia 2007 r., III AUa 1518/05, LEX nr 257445, OSA 2008/9/30). Nadto, pojęcie interesu prawnego powinno być interpretowane z uwzględnieniem szeroko pojmowanego dostępu do sądów w celu zapewnienia ochrony prawnej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 58/01, niepubl. oraz z dnia 30 maja 2003 r., III CKN 1137/00, niepubl.). Wyrok wydany na podstawie art. 189 kpc usuwa bowiem niepewność stanu prawnego zachodzącą w stosunkach pomiędzy legitymowanym interesem prawnym powodem, a wyznaczonym tym interesem pozwanym. Interes prawny oznacza więc istniejącą po stronie powoda potrzebę wprowadzenia jasności i pewności prawnej w sferze jego sytuacji prawnej, wyznaczonej konkretnym stosunkiem cywilnoprawnym, a zagrożonej, a niekiedy nawet naruszonej już przez pozwanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2004 r., II CSK 125/03, niepubl.).

W świetle powyższego, nie budzi zatem wątpliwości fakt istnienia interesu prawnego po stronie powodowej celem wyjaśnienia kwestii związanych z okresem związania stron umową z dnia 21 września 2009 roku. Od ustalenia okresu obowiązywania umowy zależy bowiem ocena czy strona pozwana wypełniła zobowiązania dotyczące niezmnieszenia kwartalnego stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych o więcej niż 10 % w stosunku do średniego kwartalnego stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych określonego w pkt 11. komparycji przedmiotowej umowy. Nadto w toku niniejszego postępowania istnienie interesu prawnego po stronie powoda nie było przedmiotem sporu- pozwany na żadnym etapie procesu nie kwestionował tej okoliczności.

Podkreślić jednak należy, iż sam fakt istnienia interesu prawnego po stronie powodowej nie przesądza o zasadności powództwa.

Stosownie do treści art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W judykaturze podkreśla się, że przez fakty w rozumieniu art. 6 k.c. należy rozumieć wszelkie okoliczności, z którymi normy prawa materialnego wiążą skutki prawne, w tym więc powstanie i treść stosunku prawnego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 r., V CSK 312/14, LEX nr 1712826). W ocenie Sądu w niniejszej sprawie strona powodowa nie wywiązała się z obowiązku wynikającego z cytowanego przepisu art. 6 k.c.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że okolicznością bezsporną między stronami było, iż przedmiotowa umowa o refundację nie określała terminu jej obowiązywania, a nadto stanowiła wzorzec opracowany przez powoda, a nadto bezsporne było, że negocjacom podlegały wyłącznie kwoty oraz wysokość wskaźników, nie zaś merytoryczna treść szablonu umowy. Nie ulega również wątpliwości, że obowiązujące w dacie zawierania umowy z dnia 21 września 2009 r. przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2009, Nr 98, poz. 817 ze zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 kwietnia 2009 r. w sprawie pomocy finansowej udzielanej pracodawcom prowadzącym zakłady pracy chronionej ze środków państwowego funduszu rehabilitacji osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2009 r., Nr 70, poz. 603) nie zawierały postanowień odnośnie wskazania okresu związania umową o refundację dodatkowych kosztów wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Natomiast jedyne ramy czasowe jakie określono w treści spornej umowy dotyczyły okresu, w jakim pozwany poniesie koszty wynikające z zatrudnienia osób niepełnosprawnych (podlegające refundacji zgodnie z wnioskiem z dnia 11 września 2009 r.)- od 1 października 2009 r. do 31 grudnia 2009 (vide: pkt 1. komparycji umowy). Nadto w § 6 pkt 11 analizowanej umowy zastrzeżono, że pozwany zobowiązany jest do przechowywania przez 10 lat od dnia zawarcia umowy dokumentacji z nią związanej. Wbrew twierdzeniom powoda, zdaniem Sądu, nawet przy zastosowaniu możliwie najbardziej rozszerzającej wykładni wskazanego postanowienia nie można uznać, iż okres, w którym na pozwanym ciążył obowiązek przechowywania dokumentacji jest tożsamy z okresem obowiązywania przedmiotowej umowy. Potwierdzeniem takiej okoliczności nie może być również pismo powoda z dnia 29 kwietnia 2013 r. (k. 75), informujące pozwanego, że „umowy zawarte w 2009 i 2010 roku miały okres obowiązywania 10 lat”.

Nadto Sąd pragnie zauważyć, że w myśl przepisu art. 65 § 2 k.c. w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Przebieg niniejszego procesu wskazał jednak, iż w przypadku powoda i pozwanego brak było zgodnego zamiaru stron, przynajmniej w kwestii terminu, na jaki sporna umowa została zawarta. Powód podnosił, iż umowa została zawarta na okres 10 lat z tym, że istniała możliwość jej aneksowania i skrócenia terminu jej obowiązywania do czasu amortyzacji środka trwałego, jednak nie dłużej niż 5 lat, z której to możliwości pozwany, pomimo propozycji powoda, nie skorzystał. Pozwany natomiast wskazywał, iż w jego ocenie okres obowiązywania umowy był tożsamy z okresem jej wykonania, a w konsekwencji, że umowa przestała wiązać strony 31 grudnia 2009 r. Argumentując powyższe pozwany podkreślił, iż zdecydowanie jego wolą- wbrew twierdzeniom powoda- nie było sparaliżowanie funkcjonowania firmy na okres 10 lat czy też okres bliżej nieokreślony bez warunków wypowiedzenia takiej umowy. Nie ulega wątpliwości, że również w tym zakresie strona powodowa nie sprostала obowiązkowi wynikającemu z cytowanego art.6 k.c., bowiem co do zasady ciężar dowodu spoczywa na tym, kto twierdzi, a nie na tym, kto zaprzecza, ponieważ generalnie nie można wymagać udowodnienia tzw. okoliczności negatywnej, czyli nieistnienia określonego faktu (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 maja 2015 r., I ACa 875/14, LEX nr 1785878). W konsekwencji powyższego Sąd przyjął, iż powód nie wykazał, by z treści umowy wynikało, że strony zawarły ją na okres 10 lat, bądź inny bliżej nieokreślony czas. za wyjątkiem terminu wynikającego z punktu 1. komparycji umowy- do dnia 31 grudnia 2009 r. W ocenie Sądu nie ma możliwości wyinterpretowania takiego terminu z żadnego zapisu umowy. Powód nie zaferował żadnych dowodów (np. przesłuchanie osób, podpisujących umowę ze strony powodowej z pozwanym bądź negocjujących z nim warunki uzyskania refundacji), których przeprowadzenie umożliwiłoby ustalenie, że zgodną wolą stron było ustalenie terminu obowiązywania umowy dłuższego, niż wyżej wskazany. Za okolicznością, że umowa stron rzeczywiście obowiązywała do dnia 31 grudnia 2009 r. przemawia również fakt, iż aż do dnia 19 września 2014 r. powód w żaden sposób

nie podważał prawidłowości wywiązania się przez pozwaną spółkę z wynikających z treści umowy obowiązków, na domiar tego nie wnioskował nawet o informację o stanie zatrudnienia. Bezspornym pozostaje natomiast, że stan zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zakładzie pracy pozwanego spadł o ponad 10% już w drugim kwartale 2011 r. (vide: oświadczenia pełnomocników stron złożone na rozprawie w dniu 20 czerwca 2016 r.- k. 124). Warto przy tym wskazać, że powód już w kwietniu 2013 r. proponował pozwanemu podpisanie aneksu do spornej umowy. Tym samym w sytuacji, gdyby umowa ta faktycznie została zawarta na czas określony 10 lat, to ww. działania powoda należałoby uznać za nielogiczne, bowiem oznaczałoby to, że powód wzywał pozwanego do aneksowania umowy, z postanowień której ten się nie wywiązywał. Zresztą przyjęcie dziesięcioletniego okresu obowiązywania umowy byłoby nielogiczne również dlatego, że zawarcie umowy na tak długi okres skutkowałoby dla strony pozwanej poważnymi konsekwencjami, o których w momencie podpisywania umowy pozwany nie miał świadomości.

Na podkreślenia zasługuje przy tym fakt, że pozwany jest wprawdzie przedsiębiorcą, jednakże w momencie zawierania spornej umowy, to pozycja powoda była dominująca, bowiem pozwany, by móc otrzymać wnioskowane dofinansowanie musiał podporządkować się warunkom stawianym przez powoda. Natomiast powód jako profesjonalista winien zawierać umowy, w których użyte zostaną sformułowania postanowień niebudzące wątpliwości interpretacyjnych. Ponadto Sąd uznaje za nierzetelne zachowanie powoda, który nie badając na bieżąco wywiązywania się przez pozwanego z umowy (przy założeniu, zgodnie ze stanowiskiem powoda, że umowa miała obowiązywać przez 10 lat), dopiero po upływie kilku lat stwierdza, że pozwany nie wywiązuje się z jej warunków, czego konsekwencją oprócz zwrotu refundacji w wysokości 80.000 zł jest powstanie bardzo wysokiej kwoty odsetek (wynoszącej ma 8.10.2014r. ponad połowę kwoty refundacji). Zdaniem Sądu, pozwany winien bowiem działać w zaufaniu do instytucji państwowej i nie obawiać się, że odpowiedzialność za nieprawidłowości w jej działaniu (np. brak w sposób precyzyjny i jednoznaczny wskazania terminu obowiązywania umowy w jej treści i w konsekwencji podania okresu, w którym pozwany ma dochowywać warunku wynikającego z par. 6 ust. 2 umowy) będzie próbowała przerzucić na drugą stronę.

Co więcej Sąd uznał, iż na uwzględnienie w tym przedmiocie zasługiwała argumentacja pozwanego wywiedziona w odpowiedzi na pozew jakoby wolą spółki było uzyskanie dofinansowania na zakup samochodu służącego jedynie do przewozu niepełnosprawnych pracowników do i z pracy w okresie przez jaki samochód ten będzie nadawał się do wykorzystywania na ten cel, nie zaś sparaliżowanie funkcjonowania firmy na okres 10 lat. Nie można bowiem oczekiwać od funkcjonującego na wolnym rynku- w warunkach konkurencji- przedsiębiorcy, że zwiąże się na tak długi okres (dekada) umową, nakładającą na niego jako pracodawcę szereg poważnych obowiązków i obostrzeń, w zamian za uzyskanie jednorazowego dofinansowania, przeznaczonego zresztą na zakup środka trwałego, którego termin amortyzacji wynosi nie więcej niż 5 lat.

Z uwagi na powyższe, Sąd doszedł do przekonania, że powód nie sprostął wykazaniu w niniejszym procesie, iż umowa o refundację obowiązywała przez okres 10, ewentualnie 5 lat i w związku z tym by pozwany nie dochował warunku wynikającego z par. 6 ust. 2 umowy w czasie jej obowiązywania.

W tym stanie rzeczy powództwo podlegało oddaleniu, o czym Sąd orzekł w punkcie pierwszym wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie drugim sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, obciążając nimi w całości powoda jako stronę przegrywającą niniejszą sprawę.

/-/ SSO Małgorzata Małecka